

**Живорад Недељковић /
НЕУМЕРЕНИ РАД ГОДИНА**

ДИСОВА НАГРАДА

48.
ДИСОВО ПРОЛЕЋЕ

Библиотека
КЊИГА ГОСТА
37.

Издавач
ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
„ВЛАДИСЛАВ ПЕТКОВИЋ ДИС“
Чачак

Уредник
Даница ОТАШЕВИЋ

Илустрација на корицама

ЖИВОРАД НЕДЕЉКОВИЋ

НЕУМЕРЕНИ РАД ГОДИНА

Изабране песме

*Избор и поговор
Драган Хамовић*

Чачак, 2011.

ДРУГАЧИЈИ РАСПОРЕД

Узимам лист хартије, оловку, спреман
Да прецртам постојећи распоред.
Макар у дворишту. Или у соби.
Упркос детаљима, она је подложен простор,
Њени многобројни житељи тек понекад
Засметају. Дуго се познајемо. Дочитани знаци,
Рашивени спојеви, штошта још, незавршено.

Једно ћу стабло преместити ближе прозору,
Друго посећи и огрејати се, зготовити ручак.
Могу још понешто, у песми, у опису,
Рекао да бих сушто, ја, смерни становник,
Каткад пренасељен, чешће вапијућа прозирност.
И ван песме, смем да додирујем двориште,
Књиге, прашину; речју – *моје*, у потрази
За могућим. Односима, речима,
Упућеним у настајање, некоме.

I

КУТИЈА У ДВОРИШТУ

Ветар је у двориште донео картонску
Кутију. Не знам коме да је вратим,
Да ли је треба вратити. Руком следећег
Ветра могу је хитнути у случајну
Љубопитљивост. Пре тога свакако ваља
Ставити невидљиву мисао у њу.

Кутија је празна. Једноставна коцка
Ваздуха, бачена. Њен картон проучава моје
Порозне слојеве. Да, можда
Уображавам, али: пажљиво избегавам додир
Дижући зидове од других догађаја
Око коже. Дотле: мисао се судара
У кутији са нечим непробојним, неприметним.

СЛАДОЛЕД

за Дамира

Лепљиво летње поподне. Мириси
Сувог цвећа. Ауспух. Ослобођена крила.

Чешљам *triticum sp. durum*
На глави мог сестрића
(Пет година, екваторско небо у виду,
Малтер на нашој фрески
Још се не суши. Анђео.)
Нестрпљиво, хајно.

Идемо у центар да поједемо
Сладолед. Сешћемо под сунцобран.

Срећемо пријатеље. Причам
Понешто с њима. Додолски. Смеје се
Анђео. Чаврља. Све изазове прихвата
Не мислећи о далекосежности слова.
Докле: у свему тражим непознато,
Изван првог смисла.

Сестрић запиткује, хлади ме љубављу,
Смислом.
Видим: полегла хранљива трава
Вапи чешаљ.

ПОГРЕШНА ПРОГНОЗА

Склањајући се од кише долазим најпре
До дрвета које нема где да се склони. Не уме
Дрво, коже непропустљиве. Сасвим је пријатно
Под крошњом, тек покоја кап пробије кров
Од лишћа. Да не губим време залуд, читам новине,
Најновије вести о убиствима, подметнутим
Експлозивним направама, олисталим пушкама у главама
Јесењим, о бомбама у рукама-пупољцима, те кратку:
„Данас сунчано и топло“, над којом се рафално
Откиде пет капљица-убица, пре него успех
Да подместим длан и заштитим погрешну прогнозу.
Чело за ту упропаштену, мртву воду постојаће
И сутра и прекосутра и како изгледа увек,
Све док буде стабала нештедимице претвараних
У промочиву хартију.

БАВЕК

Границе се вавек померају у овој држави. Мобилне
Линије руше планине, поткопавају градове, реке
Затрпавају, посне поља. Људи немоћају, као метар
Кројачки издељени. Укопавајући линије људи укопавају
Своје кости, у овој држави. Тако вавек.

Границе овог дворишта старе недирнуте. У њему
Све је као онда кад сам први пут схватио зидове,
Улогу темеља наше топле куће, значај крова
И тавана где илегално борави ТВ антена. Старе
Свеске без линија (предмет: геометрија) уредно су
Сложене на тавану. У кружницама и ромбоидима
Пауци с успехом завршавају основну школу. Кроз
Отвор на сломљеном црепу врапци их понекад посете
Тек да установе како је све у реду. Вавек тако.

НЕПОДНОШЉИВО

Иначе, вече не подсећа ни на шта. Кад бих и измислио
Поређење не верујем да би икога такло.

Свако има свој доживљај вечери, свако свој сумрак
Са славујем у средишту, ипак. Шта ли сада ради
Алфред Пруфрок.

И кажем, рецимо: вече је славуј. Тврдим то.
Онда реч славуј употребим у множини, смело.
Славуји, славуји, славуји=вече. А вече не подсећа
Ни на шта, заиста ни на шта. Неподношљиво полако
Се отима од сопствене меланхолије, од мржње
Према себи. Не бих га ни приметио да нисам
Услед болести зуба принуђен да останем у соби,
Да каткад шетам по дворишту. Шетам, шетам,
Шетам, неподношљиво полако се отимајући болу.

ПРВИ ПУТ У ЖИВОТУ

Данас сам (28. април 1990) убио пчелу
Први пут у животу. Мом или њеном.
Хтела је да ме воли, присвојила моју собу,
Можда сам био, можда сам увек лепљив,
Можда мед.

Дуго се нудила, зујала, летела од књиге
До књиге, хтела на главу, на руку. А читам
Новине, страсно читам, вести слушах, брижно
Слушах. А хтела је да се игра, да ме воли,
Био сам лепљив, био. Није нимало ћутала.

Данас помислих: како волети пчелу, како кад
Зуји, кад око главе. На сто је слетела.
Убих је часописом. Мрљу сам уредно уклонио.
Похраних је у пепељари, цигарету запалих
Потом. Потом је све било мирно као
Пре отварања прозора: топао дан,
Ненаметљиви цируси, лепљиво цвеће у дворишту,
Сав тај зуј, сав тај бруј.

II

Моја мајка Ружица (10. II 1937–17. V 1994) умрла је после кратке болести. За ову кратку болест сам знао, све оне дуге још не знам.

Толико, о томе.

Ж. Н.

КАД НЕ БУДЕ

Пити ракију у предвечерје, испод јабуке
Расцветале, лепо је, причати о томе
С пријатељима лепо је, иако речи домет
Мали имају, цветне у обичном, далеко од буке.

Наше су речи умочене у мирис младог лука,
Беласају попут сира несталог у устима,
Младе и невине не питају да ли за њих има
Места у памћењу. Мало-мало, помаже им рука.

А можда би ваљало говорити о другом,
Никако о томе да добро је седети и пити
Инатећи се сутону. Никако меденом поругом

Занемаривати долазећи мрак што маршира
Под кожом. Беле речи казују можда како бити
Кад не буде полена, ракије, лука и сира.

ГРАШАК

Освежење. У атмосфери и у крви.
У дневнику опет две речи: нема те.
Крупне речи су некуд одаслате,
Оне драге, ситне у ситније мрвим.

Волим речи ситне, цветне, као: грашак,
Да не сметнем: тај је драгуљ обран.
У уском пролазу између зла и добра
Родило штошта или: род обиље опонаша.

У дневнику речи ситне, сувише голе,
У ином дневнику, у вестима: нема неког.
Потом небитне речи, слике које сколе

Мисао, распршене у мозгу као прашак.
Дува. Онај што твори слике с трона меког
Не може ти узети бисерје. Грашак, грашак.

ВЕЖБА НЕСТАЈАЊА

Ех, претвараш се да не видиш
Вежбу мог нестајања у гомили.
Думаш да већ су ме сломили
Они којих ум се либи, стиди.

Умеш да овлаш наговестиш
Како ваља умаћи од множине.
Мисао моја о њој очас плине,
А скупо се даде произвести.

О, не брини, имам лепог дара
Да у мноштву будем сопствен тврдо,
А свака вежба дамаре слаби, разара.

Нисмо биљке: корен јако брине,
Вежба бег док мотрим јато, крдо.
Ти думаш, заувек у окуву једнине.

КРОШЊЕ

У савезу крошње. Зебња отврдла
У коштицу, месо доступно злом зубу.
Празне руке грабе што је на рубу.
Центар скривен. Глад: оштрица сврдла.

Кајсија до трешње, орах према вишњи,
Зеленило на опрезу, у светој алијанси.
Косови атакују, чавке докусуре, ти стран си
Учесник: у лабавом пакту са свевишњим.

Глади опстају и кад нису сврсисходне.
С неварене збиље брзо нестаје скоруп.
Крошње у првим линијама, али ход не

Умеју. Кљунови боду, муве пјане од зуја.
Ти си излучила опну, непробојну кору,
А чујеш припев ветра у лишћу. Алилуја.

ЦРНО ЈАГЊЕ, РЕБЕКА ВЕСТ

Бол је права цена свега што вреди,
Каже Ребека Вест у књизи о љубави.
Љубављу и флуидом саможиво се бавим
Док жртвују ме болу посвећени обреди.

Драга Ребека, незагађена добротом,
Има право да успоставља аксиоме.
Моје је да доживим их и ћутим о томе,
Или проговорим кад цена падне, потом.

Доброта се шири и никада не напушта
Нашу проклету земљу. Доказати ваља
Тврдњу. Ти си, мила, доказ, права, сушта.

Ти: сасуд напуњен болом, успавана ценом.
Ти: као госпођа Вест жудна шваља и праља
Укаљаног. Ти: црно јагње, невино, жртвено.

ДРАМА

Чује се како зуји пчела у чаши,
Вели драги песник да је и то драма.
Може бити. Твој живот дуго сламан
Шта је онда. Знаћу ако га домашим.

Зуји. У чаши је био преврели јечам:
Пиће које хлади. У овој соби доскора
Све је било нешто друго. Сада морам
Навићи на врење. Стопа у драми креча.

Једном убио сам пчелу. На стварност
Личила је зујећи око главе, живота.
Потом знадох да је убиство немарност,

Чудовишна, страшна. Слабашна, ти се трујеш
Видљивим, думаш знам ли шта је грехота.
Сричем. Песма о мртвој пчели. Зуји: чујеш.

III

НЕУМЕРЕНИ РАД ГОДИНА

Непробојна је опна коју године излучише,
У бити истоветна металним љуспама, челичном плетиву,
Али потпуно различите намене. Не штити
Од бодежа, метак би стао и насмејао се
Пред њом пре него разори ткиво,
Кад крв пљусне и заврши у разноликости.
И обичан ударац заводљиве речи
Кидао је опну небројено пута.

Постоји она због другог. Спречава
Покушаје врлог смисла да уђе у ограђени посед
И поремети освојену устаљеност.
Све што би нашкодило стоглавој зебњи
Бива уништено или, у мање опасним случајевима,
Преображено у њу.

Тескоба се брани осамом, осама потеже
Тескобу кад нема ваљаних одговора.

Чак и у моментима кад схватим
Да су многе од година
Неупотребљиве, и одиста улудо размењене,
Непробојност остаје иста.

А некад сам био дечак,
Само наговештај ширења.

ВЕЧЕ КАД СМО ЛОВИЛИ ГОВОР

Седели смо на тераси. Лето је било
На измаку, баш као и речи после свих
Зadataка. Али ноћ је била топла, једна из низа
Потребних за обнову привида, улудо трошених
Изван страница књига. Ловили смо говор касних
Пролазника и замишљали те девојке, путеност,
Неуморне усне. Тихо би се окомила на псовке,
Неспретно док сам сипао пиће чија се боја
Није могла распознати.

Обоје памтимо и распознајемо сласт
Ноћних речи, суму беса из нежних година,
Скаредност невољну да привиде надомести.
Лето је било на измаку, и башкарило се
У сећању. Било је безопасно седети на тераси
Под одјецима, прислушкивати.

Трезни од предвидљивости, то нисмо знали.
А могли смо слушати инсекте или какав
Незавршени језик, сличан совином.

БЕБИНА КОЖА

Небо је као бебина кожа.

Ако изоставим *као*

Добићу на прецизности слике, блеснуће

Хваљено сажимање.

И тако редом: лапидарност, језичка економија.

Бирам поређење, иако не знам шта је небо.

Нисам астроном, ни метеоролог, знање из хемије

Штуро је, гимназијско. Шта је бебина кожа?

Беба која ме познаје колико сутра може бити

Лош човек, убица лаких жена

По музејима. Или председник владе

Неке од светских сила.

Поређење опстаје. Јутро припада суми јутара

Због којих је вредело проhodати

И заменити нејаку кожу и немоћ слојевима

Искуства. Остали дани и могуће компарације

Пресудно доприносе старењу.

Не трпе сажимање.

ТУРИСТИЧКА ПОСЕТА МАНАСТИРУ

Препознајем предео, надам се бестелесном бићу,
Осуђеном да дорађује мозаик. Као над
Нађеном фотографијом сабирам утиске.
Онај о пролазности не могу сместити у ум,
Камоли у запевку мотора, у бруј ослобођених
Путника. Пролазимо између брегова, ливаде као
Јастуци чекају женку и мужјака, и влажан сан
У коме уобличен је заборав. Препознајем,
Био сам овде, као што сам свуда био, походио
Пучине и равнице у поезији других језика.
Напредује аутобус. Као над фотосом, забављен,
Откривам поезију лишену интерпункције. Људи,
Декоративни трагови мува на стаклу, сабирају
Снагу у сеновитим избама. Изаћи ће кад не буде
Аутобуса и белих линија. Сапутница пита
Јесам ли читао новине. Да, читајући столећима
Поезију овог језика, кажем, прихватајући
Бомбону с језгром од љутих трава.

ТУТИН

Схватљиво је да се песма зове
„Београд, жеља за увећањем“, или
„Кишни дани у Белфасту“, али Тутин у наслову –
То је ређе, ако не и сасвим ретко.

Никада нисам био у овом градићу,
Урамљеном у котлини, где клима је оштра,
А људи поносити, клеке у посном тлу.
Фудбалери који су тамо играли причају
О каљавим улицама и гошћењу,
Девојка из КУД-а хвалила је сир.
Миришне шуме, девичанска вода недоступна
Нашој оморини. Телевизијски репортери
Из зелене забити извештавају о развоју
Сточарства и напретку хармоничних односа.

Да је у каквој стерилној земљи, Тутин би био
Туристичка Мека, имао олимпијске прваке
У непостојећим дисциплинама. Поменем ли још
И месо, и пастрмке, упашћу у ступицу патетике.

Привлачна је етимологија наслова ове песме.
Прича се да је с краја прошлог века на месту
Данашњег града било тек неколико кућа.
Недалеко, био је логор. Азијатске су хорде
Даноноћно увежбавале повратак кући.
Од несносне тутњаве настала је касније нова реч.

Нисам чуо да постоји још које место сличног
Имена. Још нема шумадијског, мачванског,
Нити банатског Тутина, иако хорде упорно
Тренирају, прецизно померајући се
У потрази за нерођенима.

ЦРВЕНИ ВЕТАР

Насућу сок, распоредићу колаче,
А ситнице склонити у ладице, на полице.
После ћу писати. Киша ће
Ударати у прозоре, лишће опада
Без плана.

Без плана, у томе је подука.
Ни сок, ни колачи, ни писање, не доносе ред.
Годинама сажимах оно што се дешава,
Увећавах остало. Сада бих другачије,
А знам да није могућ обрт,
Налик ономе кад је наш вепар
Смалаксао под ударима црвеног ветра.
Из разговора са ветеринаром научио сам
Да није опасно, нужан је посебан режим
Исхране. Једна инјекција.

Ето поенте. Као под лупом:
Посебан режим, начето ткиво, љубав.
После је лако писати. О болести,
О доживљају који се разликује.

АВГУСТ У БОЦАМА

И прошлог смо августа правили сок
Од купина, шуме и брда спустили у боце
На дворишном столу. Та осунчана брда,
Прошарана мештанима, те шуме,
Прозирније од воде која гргољи
Као исцеђени говор.

Опет цедимо сок. До лаката у крви
Купина, први пут убраних на међи,
Засађених да буду вазда доступне. Ни налики
Здрављу од лане: тада плодови беху склоњени
У шипражју, као лихвари у летњиковцу.

Тражећи тамну слаткост, причали смо, питоми,
Изгребане коже, о изостанку преображења
И сиктању близу ђона.
Сада замишљамо шумове, драге гласове,
И птице што још нас мотре,
Снебивајући се да огласе неприсуство.

КАО ДЛАНОМ О ДЛАН

Као дланом о длан,
Пола живота је прошло. Равнодушно,
Као да говори о кретању ратних трупа,
Готово свакодневно неко ме подсети
На године, остале у сећању
Због клањања природи и, још више,
Због недоумица. Настојим, у налетима
Беспоговорне жудње да откријем
И друге састојке у шкртим костима.
Листам недовршене, глачам одбачене
Песме из прашњавих фасцикли.
Било је догађаја и бола,
Непоречивог у поређењу с оним
Што је обећано насумце одабраној јави.

А уистину: можда је прошло много више,
Можда сам превалио тек трећину пута,
Потпуно несклон математици
И функцијама на које рачуна
Постојање. Као дланом о длан –
Чедна слика, погодна да изрази
Ненарушиву нужност с којом ступамо
У сваку нову секунду. У сећање.

Као дланом о длан, и рат је прошао.
Памтим да нисам клањао се. Није било
Недоумица. Само потреба да сазнам
Да ли мину четврт, половина или
Читава војна, али то нико није могао

Да ми каже, чак ни они безнадно
Заварани незнањем о туђим животима.

ДВАДЕСЕТИ

Макар сажети га до читљивости.
Невиђено сабијање, као мотор
Са унутрашњим сагоревањем. Прасак, потом,
У разуму: опојни мирис гасова из цеви.
Слатки губитак свести, сведеност на фигуру
У шаху. Безброј комбинација, рука што повлачи,
Невидљива. Немогуће га описати, ни уз помоћ
Синегдохе (заједничко узимање), са примерима
Из Вујаклије: *силан војник поље притиснуо,*
Нећу твога хљеба погазити. Покушавали јесмо.
Приказати, рашчланити, сабрати. Ветар,
Нечујан, још покреће ветрењаче.
Мливо је разложено до непрепознавања.
Будућим тумачима биће лакше: све се
Ипак уклопи у бајку. Био једном један век,
У њему мајушни људи, председници, принцезе,
Змајеви и аждахе, деца, стасала одмах по рођењу.

IV

УДЕО

После кише, дуго призиване, одем у башту
Да проверим спремност биља. Сјакти зеленило,
Простор надима се. Срећан што биљке познају ме,
Срећан и због другог: сећања на жеђ, досега
Изддржљивости, и због сталних доказа о пулсирању
Течности, размишљам о којечему, одбијајући мисао
О непотребном постојању жеђи и ону о најездама.
Знајући да морам вратити тренутке кад лако је бити
Усрећен, шљапкам између леја, соколим плодове
додиром,
Коприву не заобилазим. Мисао јача, на чудесну
Обнову ослоњена, смирена у размени; удео зри.

КЕЛТСКИ КРСТ

И кад је претрпан орнаментима,
Он је директан, једноставан, строг.
Као вера коју симболише. Као камен,
Као земља са којом је срастао.

Такви су и људи што клесаше га,
Такви њихови потомци којима
Шејмас Хини, громадни песник Ирске,
Дарује добар део своје поезије,
Или им дугује, боље рећи.

Довршен склад, ланчано поређење.

Поезија понешто одступа, руши га,
Такав јој задатак, неупоредивој.
Она зна како се опстаје.

ПРИЧА О ЗЕБИ

Увучен у *бездан*, опрезно поништавам
Уобичајено значење шест нехајем слепљених
Слова, спремних да у провалији творе
И другачије речи.

Зеба, певачица, примерице, лако би осветлила
Бар четири слова, ако не и читав амбис,
Дотичући лавиринт ушне шкољке
И остале теснаце без нити. Не памтим
Да сам икада чуо или видео зебу. Нешто факата
Црпим из речника, то да је сродна врапцу,
Та *Fringilla coelebs*, и слично.

Али је измишљама, и њу и креју и дрозда,
И жалосну врбу у влажном поседу потока,
Све да бих докрајчио дубинско значење.
Нужна је машта без дна, јер небрижна слова
Граде шкрте могућности. Тек неколико, што виђених
Што недотакнутих: *зеба, назеб, базд, беда...*

ПОВОДОМ ВИТГЕНШТАЈНА

Каже Витгенштајн у 668-ој мисли
Да „Ускоро ће престати“. Игра се.
Разара, плоди понеки ум. Ускоро ће
Престати, сумње нема, али шта.

Неименовани бол великог истраживача, можда,
Или ригидни смех у суседној канцеларији,
Неподношљива суровост априла. Престаће свакако.
У неко срце, јагњеће, више се не улива крв,

Већ прска маслачке, белу раду, клизи низ длан
Веште руке. Престаће да кола крв,
Престаће бол изазван њоме,
Сан о рату као искупљењу,
Или неки какав-такав рат.
Престаће. Или: ускоро ће престати.

Бол ће ускоро попустити,
Независно од онога који симулира,
Мимо чињенице да ова песма
Заслужује разорну поенту. Престаће да престаје.

А рећи да је бол већ престао
Сувише нагиње ништавилу и предаји.

ИМА ЈЕДНОСТАВНИЈИХ РЕШЕЊА

У полумраку, кад бука је стишана, а шапат
Надолази, он зури кроз отворени прозор.
И слуша ударе кише по предметима одбаченим
Заувек, само зато што су предмети, зато што
Немају душу. Намах помисли да узнеће га
Празнина вечери високо изнад светлећих тачкица;
Осећа у утроби ту тежину – готово лопту –
Већу од свега што постоји. Пре него што
Појми да има једноставнијих решења и усиса
Буку, дуго се хрве с речима, као с анђелима:
Хоће песму о празнини и свету који у њу потања.

Има, заиста, једноставнијих решења – галами свет,
Има, заиста има – шапће ова песма, а то не можемо
Сазнати док сва не искушамо, макар киснули довека,
Као предмети одбачени заувек.

У СЛАВУ ПРАСТАРИХ РЕЧИ

У некој од оних кућа већ је славље:
Сечивом од прастарих речи биће пресечен
Славски колач. И вино ће подсећати госте
На дане кад је свака душа нарастала
Упркос пуном месецу и голомразици,
И клиновима забоденим у зглобове.

Некуд, у неку од оних обасјаних кућа
На узвишици, доспећу, гост, и заискати
Да седимо у мраку,
Уз замишљено пуцкетање облица
Да све оштрице ћутњом отупимо.

ТА ПОЕЗИЈА

Дуња у прозору већ трули – ваља улици
Окренути њену другу страну, здраву још који дан.
Морам цвеће у дворишту ослободити увенулих
Стабљика, гњилих плодова. Још који дан
Могу уређивати оно видљиво и уживати
У напору обликовања, док ме снег не окрене другом.

Изложили све смо. А оно процветало у нама – траје,
И упркос напору да речи спустимо што дубље,
Гњили су и квргави плодови иза стакла.
А пролазници, пролазе ли пролазе.

ТАМО, ИЗА СНА

Одвозећи путнике изван овог језика,
Клопара воз, у освојеној ноћи. Славља
У затвореним одајама сплетена
Са слављем свода. Мало-мало, одјекне
Пуцањ, блесну и друге сабласне везе.
Слушајући језик точкова, схватам да,
Уморан од сваковрсних говора, сувише
Пострани сам, склоњен. Да, свему дајемо
Несталан, дубок смисао, не питајући
Јесмо ли поуздани тумачи. Ево, мрак је
Само мрак, воз тек спаваћа соба.
А путници – невољни корисници таме,
Спремни да запљусне их слап непокретних
Речи, и говор оне поуздане звезде, иза сна.

V

УЧЕЋИ

Дамиру

Изгледа једноставно, кад имаш снаге.
Ономе ко петнаест година има, као ти,
За говор је потребно више. Твоја и моја кожа нису
Једнако пропустљиве, твоја мисао лако оживи,
Било где. Гло није нужно сваком корену.
Ипак, уочи финесе пре првог покушаја,
Трава не сме да штрчи, коров смести дубоко,
Стајњак окрени, онда иситни земљу.
Не умарај се, лопта је тек варка.
Покрет ногом нека буде одсечан, и нежан –
Иначе ће болети кад смечујеш. Освојићеш поен
Ако не буде жулева – пази на држалицу,
Чвор избегни. Свака блискост једном постане
Сувишна. Учи на удаљености, не пошто-пото
Уденут у сукоб. Кажу *ми* свакој напасти,
Поштеди глисте. Замисли њихову таму
И посао у њој. Ето – неко је измислио ашов,
А није му требало, рећи ћеш кад окончаш први ар.
И још: ознојен не прилази флаши, твоји су сокови
Без мехурића. Окрећи, обрћи, препознај мудрост
И уситни је. Кад сама дође
И испуни твоје ходнике – моћи ћеш без ње.
Очисти ашов и одложи га уз друге алатке,
А понос уоквири, да пропустљивости не буде.

АХ, СНЕГ

Допустити му све, увек спремном да разнежи.
Он зна да је на кожи наша нежност, тако дубок.
Да га нема, о чему бисмо причали, загледани
У прозоре. Сигурно не о нечему чега овде нема,
И можда не постоји, као говор.

Нека небрижљива реченица би одмах
Похитала за белином, на друм, на кровове
И крвава поља, нека реченица пуна цике.
Унапред захвална, скакутаће као срна,
И котрљаће се претећи да у нама не остави ништа.

Где су лакомислене реченице, где су, питаш.

МРТВА ПРИРОДА СА СЕЧИВОМ

На педесетак метара одавде, не више,
Моторна тестера ради, сечиво продира кроз трупце.
У некој години овлаш застане, такавши догађај
Непотребан и жиле његове што налик су још
Нашем крвотоку. Машине би другачије, ех,
Обликовале историју да доступна је била.
И сада људи склањају облице, ужурбани.
Да је времена, сасвим бих уоквирио слику,
Додавши који детаљ: крв док капље из прста
Прободеног љуском. Да је времена,

На педесетак метара одавде, људи би, убрзани,
Продирали у ткиво присним речима,
Величајући птице, шуме, спајајући страх и митове,
И, као сечивом, збуњивали би једни друге, све док
Најављени снег не прекрије их. И заледи у часу кад
Везе нестану, а митови се раздреше и убрзају
Мисао. Одмакнуту од перја, пахуља
И душе, слабе од непотребности.

ИСПИЈАЈУЋИ ПИВО

Поверовао бих да тај укус остаће на непцима,
Та хладноћа да дражиће умилно, али знам
Да никад нисам поверовао. Зашто бих сада,
Кад течност клизи у утробу, зашто бих мученој
Нутрини. Има смисла у веровању, све док постоји
Смисао у било чему, кажем, неук. У овом пиву
Има га, у тлу које дарује јечам, има. У болестима
Које ни препознате нису. Тако могу одмотавати
Кроз рукавце, до прапочетка.
Не жудим за том игром, за играма које измишљам,
Не бих ли време лишио једине истине.

Веровао или не, оно ће надути утробу и имаће
Некакав облик, као што ће сладуњавост
Постати дуги, топао млаз, упућен
Препознатом метежу, магми.

САДЊА КРОМПИРА

Свако сагињање изазове бол,
И мисао да треба журити. Не убрзавам:
Рука узима плодове из корпе, утискује
Сећање у њих. Кад их спусти у јамицу,
И клице окренуте нагоре прекрије
Иситњеном земљом, осетим да није
Део овог тела, већ сама клица која приушти му
Оно што не заслужује на путу ка светлости.

Бразда по бразда, у правилним размацама:
Кичма усправља неко друго месо. Боли,
Јер бол није измештен у предвиђену географију,
У план препун будућих детаља. Постоји ли
Клица садње на месту укрштања танких,
Ретких линија, да ли се ишта могло предвидети,
Питам, видећи себе, десетогодишњака,
Са мајчином руком у руци, на причешћу,
Видећи, заувек жељног рибе из тек отворене
Конзерве, ту, уз неокречено памћење цркве.

Могу ли сада ишта предвидети: шта ће нићи,
Величину плодова, најезду златица и глодара.
Овај бол што опомиње и лечи, може ли.

ХВАЛИО СИ ИСКУСТВО СВЕТА

Дамиру, гимназијалу

Пошли смо увече по намирнице и пиће,
Месец је журио, малаксали ветар
Лишће забављао лажима.
Све што смо икад сазнавали,
Утрошивши време намењено играма
Могли смо научити тада, пратећи кретања
Без краја.
Тако мало речи – продавница је близу –
А толико недохвата. Ти би руку приносио
Устима, кашљао си, а ваздух је померао
Облаке. Хвалећи учитеље, хвалио си
Искуство света, његове прехладе.
Био је дан Светог Луке: сретали смо
Породице са поклонима.
Улазећи у путању заједничког пламена
Научили да је свакога дана празник.
Био је дан за узмицање пред потребама,
Тумарање кроз обичност беше
Више од поклона, срећа. После, вечерајући,
Сваки залагај доживесмо као изговор.

ОВАКО ТРЕБА

Да, требало је живети другачије:
С више поуздања у друге, са умањеним
Собом у телу. Пописао кад бих немогућности
У које бејаш склоњен, да ли би трагање
Лагодније било, изустио да ли бих:

„Овако треба, овако мораш. Зуј инсеката
Нек буде само прости зуј, цвет поклони
Ако га откинеш, не завируј тамо где жиле
Хране се. Кад крава у белину претвори сокове,
Заборави да сокова још има. Застани,
Поништи сећање, макар изнова
Отварао ране. Укради ветар – поравнај
Запреке, као други што чине. Као други.
Откриј другог у себи – он нека се чуди
И смишља стихове: после ће бити лако.“

VI

БИЛО ШТА, БИЛО КО

Гласови из суседне собе,
Гласови улице, и гласови
Овог уморног тела, нагнутог
Над глас младе жене,
Издвојен из клупка:
„На мене не рачунајте, момци,
Више нисам ваша; нисам светица,
То знате, али бићу друга у себи,
Непозната вашим додирима.
У телима ваших жена
Откријте гласове различите,
Дубоке као утробе шума
Израслих на месту пустоши,
Будуће. Жуборења крви и похоту
Замените шапатима смирења
Што налик су борама. Разумећете
Моје одустајање, и сопствено
Одустајање схватићете, ви песници,
Кад замке мог тела не буду крајност
За вас који о крајностима
Бар знате, сувише...“

Одмотавам клупко, улице стреме
Ка прозорима иза којих се песници,
Сви одреда ушли у обавезну лектиру,
Удварају младој жени, већ увелико
Одмакнути од вере у било шта,
Изузмемо ли шегу у тесним декорима,
Где у Бога очас претвори се било шта, било ко.

НЕХАЈ

Кренути у покренуто, у усковитлани
Прасак, не брзо, него одмерено
И тачно, на крају радног времена
Кад град нуди своје месо. Знати где
Аутобуси одвозе журне путнике,
Ући у било који, сести, јер важно је сести,
И читати поезију као да никог нема.

Уистину, никог нема, нехај сведочи
О непостојању ових људи што журе
У предграђа, у села, у градове, да тамо
Кажу: *тако сам гладан, уморна сам као,*
Као онај што чита поезију, можда.

А онај, покренут, листа своје песме
Тражећи другачије покрете, нову одмереност,
Нехај у коме постоји дуго, сувише дуго
Да гладан би био, да уморан би био.

СЛУЧАЈНОЈ ДЕВОЈЦИ, ЗАСТАЛОЈ ИСПРЕД „ЗАДУЖБИНЕ“

Она би могла припадати било ком граду,
Рањавати могла би сеновите улице,
Могла би знати да завесе померају се због ње.
И умела би да воли све мушкарце сваког града.
Али, али: она припада граду који није створен,
На месту које још не постоји. Она тамо је,
Њене груди истражују ваздуха има ли, њене усне,
Лишене поређења, тамо срчу вечерње течности.
Недавном, али и оном већ заборављеном,
Грмљавином топова отвара празнину, тек да опомене
Да имамо се чега стидети, да унемо. Њен корак
Стидљиво бира упоришта где настаће врбе, кестенови,
Затим дрвеће без имена, потом животиње,
Спремне да их умешни припитоме.

Умешни ће доћи одавде, из ових кафића и фабрика,
Ако она то пожели. Поћи ће за њом и саме фабрике,
Солитери већ слуте да бубри прво зрнце нечег.

Она ће рећи: Не постоји ово тло, града овог нема,
Ове реке уистину теку тек кад море их прими. Она ће
Неизоставно изговорити оно што сви понекад знамо,
Свако чекајући да прво он буде створен, овде,
На месту које не постоји, у граду којег ће бити.
У граду којег ће бити.

ОДАКЛЕ ДОЛАЗИМ

Одакле долазим, из какве омаме –
Не питам ја, већ омамљени плочник,
Одмотан пажљиво, поринут у журбе.
Куда ходам, по каквој грађи – пита журба,
Не моја, већ она видљива, у којој
Сударају се тела. Тела. Којем телу

Приближавам се – питам, долазећи
Из себе у сомотску превару да постојим
У сударима, у преплету корака и смеха;
Долазећи у себе. Нико, ни град, нема
У долажењу шта да тражи. Ни град,
Наизглед један, и убеђен, а састављен
Од долажења, долажења, долажења.

СИГУРНОСТ

Док купујеш новине, успеће
Продавачица да каже: јутрос касниш.
Да, али није то због снежних тегова,
Или због ракијских омама, не, просто:
Понекад помислиш да све ти је
Дозвољено, да и ово кашњење на посао
Служи за успоставу жуђене сигурности.
Пред собом, и миром који отвараш у себи
Да прелистао би те странице, опет,
Као што новине листаш у препуном
Аутобусу. Поуздања има ли. Сазнати
Нећеш, све док потребан си начинима
Који га граде, и гужвају спокој.

ДОСАДА

Очекивати нечији долазак,
Кроз окно препознавати кораке,
Шуштање лишћа и кеса, кад ветар
Сједини шумове. Надзирати вику
Мајстора на згради, видљиво заривеној
У саму бит ваздушних покрета.
Тако прође време, неважно
Као време на смрт осуђеног.

Ранија очекивања оно одмота, ипак,
Сва уплете у једну нит, мисао
Одмиче уз њу, као мајстор на скелама
Кад проверава зид, држећи час висак,
Час мистрију; све веже то сувишно време.
А чекаш тек познати корак у дворишту,
Било шта очекујеш, желећи, као народ
Који спрема се за рат, најављен, против
Државе у којој стрепи, да већ једном почне,
Било шта, да усталаса све се
У границама тела, те несталне државе
Што страхом покорава становнике.

ЗИМА, КАО ОВА

Пре много залазака и потонућа
Једна је зима била иста као ова,
И град је исти био, убеђен да штодити му
Неће раст, потрага за пленом у брдима,
У шумама где тајна заувек остане то.
Заувек, до доласка ловаца на гљиве и змије,
До опсежних припрема сакупљача снова.

Један је човек те зиме спреман био
Да објави: једна је зима била иста као ова,
Био, али беше лудост реметити јаву, лирским
Прегнућима склањати ратни трепет. Уосталом,
Шта он је могао знати о зимама, о
Покрету сабље над свештениковом главом
Док крв су ледиле сеобе, да се не распе.
Нагађати, то може: једна ће зима некада
Бити као ова, помислио је,
Неко ће негде то знати, жудећи да знање
Склони под снег, да замрзнуто буде, све.

VII

НЕКО ЈЕ РЕКАО СВЕ

Уверен си могао бити безброј пута
У безброј ствари и безброј пута могао си
Да кажеш: *уверен сам да знам*, јер делим
Исто знање са онима који кажу да знају
Све. Или мало. О нечему. Ни о чему. А:

Опрезан си и страшљив био: допустио ниси
Ни да мисао којом призиваш уобличење
Икад на дохвату буде, ни у једној речи
Да јој не буде тесно. Доказа ни у чему
Да безброј је пута колао у теби живот.

А неко је рекао: *језа, праскозорје, врабац, буђење,*
Да буђење, баш сада, у мешкољењу поред
Топлога тела које зна да баш ти будиш се
Уз њега и чезне да опеваш прву румену пругу.
И да га успаваш, тихо, као што дрхтури
Звезда. Јер неко је рекао: *звезда, ћук, лахор, роса,*
Срце, и испод њега друго. Оно што већ је

Уверено да неко је рекао све. И ту се, само
Наизглед, додати нема шта.

МОГАО БИ, БИЛО ГДЕ

Могао би се задесити на ободу великих
Тамних шума, као на усни, и не знати
Одакле почињу путеви. Казао би: *све је моје*,
Грицкајући хранљиву травку. Лишће трепери
Под ударцима капљица, ту. И увек све трепери,
Али о томе не мислиш, никад, било где да си,
Затечен. Ни о томе да неко зна

Да све је твоје, и да руком прелази преко травке
Коју приносиш, и преко боја, радозналих
Пред уљезом, зањиханих у теби. Могао би се

Задесити на ободу тамних шума и пратити
Пут прозирне шаке, пређен покретима који милују
Траве и крошње, реч твоју и дах твој, ослобођен
При изговору. Шума, нити, пут. Пут. Могао би,

Било где, помислиш ли, уобличити безброј речи
И гранати, унутра, миловање, склад. И такав живот је
Твој живот, онај који се уистину деси.

НЕКО У ОВОМ ЧАСУ

Знаш да неко у овом часу
Пита: ко сам, шта сам, чега у мени има.
И траје тај час одувек, и трајаће и кад
Питања буду хитнута ван тела, не би ли
Ико срео их, на улици, на стратишту, у цркви
Где улица и стратиште замру. Ти, који у овом
Часу питаш: ко сам, шта сам, чега у мени има,
Сакупићеш расута питања, сакупићеш
И знаћеш да постоји неко ко нуди им одговоре,
Безброј очаравајућих одговора, и твој ће час
Бити све мањи, учиниће ти се да
Безмерно је мали, толико да ниједно питање твоје
Неће моћи да обухвати, и прими.

ДОВОЉНО МЕСТА

Тај плод, жељна блистава јабука, дозрева
Ту, надохват. И откинућеш је, већ сад,
Пре него помислиш на све оно што знаш
О њој. Сазрела је од воде, очишћене у дубинама
Тамним и богатим, од сјаја који слива се
Низ отпорне жилице лишћа. Од ветра олујног
Који примирен још глача кору окренуту увек
Лицу твом. Од инсеката оних насртљивих
И превејаних у дивним начинима опстајања.

Од оног чега се пажљиво клониш, и сад док
Лице приљубљујеш уз боју, тек да мирис назреш.
И сад, док липти светлост, и скакуће с облика
На облик, журећи да их доврши окаснелом руком
Пре него у дубинама такне воду и помери је
Нагоре, у цевчице неразмрсиве. Пре него вода
Ојача сокове, а у понорима остане довољно места
И за светлост, и за трулеж која
Уједињује све што таћи ће тебе, и сад
При угризу првом и залогају који блажи
И склања те пажљиво, пажљиво.

ОДСЕЧАК ДУШЕ

ек незнатан одсечак овог плјуска
Сурвава се низ олук. И ти чујеш баш тај,
Најнезнатнији опис пада. О жестини се ради,
О судару пометње и мере, помислићеш,
Неопрезно једначећи небо с расулом.

Како је—тако је: у овом часу ти би
Тек да сјуриш се у сан као вода низ цев,
Не, никако као вода низ лист, низ влат,
Низ власи окаснеле девојке. Хоћеш да *све* пршти,
Да пева и вртложи се унутар круга, да тихо јеца
Од сласти у судару. Да, све. А шта је

Све, то не знаш, иако се упињеш да схватиш
Док пропадаш, падаш, док знаш да те нема,
А ако је, пак, другачије, ако те има, доказ
О томе лагано клизи увис, мимоилазећи
Капљице, пење се; надвисује облаке тај доказ
Да сном си привидно умртвљен,
И кани још даље, даље, тамо где мера и мера
Дирнуће се и сјединити; где круг
Изнова отвара се, а пад, пад не постоји.

VIII

НАДМОЋ МЕТАФОРЕ

1.

Изучавалац птица и заљубљеник
У њих и њихов стил којим су издвојене,
Даје у књизи *Птице божја створења*
Опис готово нестварног сусрета јастреба
Који беше слетео на туђе и нејаког црвендаћа
Који је бранио своје: породицу, простор, суштину.
Та храброст мале птице и ревност у одбрани,
У одагнавању господара шуме и туробног дела неба,
Збунила је и помела убицу: одлетео је јастреб,
Повукао се у пометњи, да разбистри хладни ум.

Чаробан овај опис, и црвендаћ о коме ништа не знам,
Не остављају ме данима мирног.
Зграбио сам плен и не испуштам га,
Или је он мене пресрео и уместо да черупа слојеве,
Он наслаге чисте пене, прозирност неку непознату,
Умеће тамо где с муком се кроз себе пробијаш
Да доспео бих до зрачка, и грудвице озарења.

Али, у тој слици не замишљам црвендаћа
Него шеву, птичицу коју исто тако нисам
Видео никада, ни чуо.
О њој знам оно што знају песници,
То да шева није земаљски створ,
Она је једина небеска птица
Чије певање до нас допире.
На невидљивог духа

Који би хтео да утеши земљу
Личи њена лака, неуморна песма
И ништа не кошта.

Иако носи оскудни сиви капут,
Шева је облак ватре и даје крила плавој дубини.
Она је оштра стрела која јури сребрном сфером
И изазов је свим метафорама облика и боја.
А опет, ми не знамо шта је она,
Какве су радости силне у њено срце стале.
Земаљске песме такав божански занос
Не познају,
Тај занос који буди оно најчистије у нама.

2.

Да сам је чуо, и ја бих као Шели уздрхтао
И хитнуо жељу ка њој:

Кад би ме научила половини радости

Коју твој мозак мора да познаје

Тако луд склад потекао би

Са мојих усана

Да би свет слушао, док сам ја само

Биће што слуша.

Ја сам и биће које чита, додао бих,
И брани свој посед од те тако заводљиве
Прозирности неба; моја душа
Радости земаљске упознаје и присваја,
Да би с њима лакше прхнула.

Ја знам да свет, крилима и моћима
Јастреба опремљен, откуцаје
Мога срца слуша.

И знам да га збунити не могу
Оскудним оделом, недаћом својом,
Ни тужбалицом, нити срцбом.

Ни надом, ни вером.

Али стварам и наду, и веру
Да могу изаћи на крај с напасником
И отерати га лако, без туге,
У дирљивом призору чији ће сваки детаљ
Упијати и памтити, сакривен у паперју,
Посвећени изучавалац и заљубљеник.

И да ћу заједно с њим у том часу
Опет осетити силну надмоћ
Која ме повремено обузме и снажи,
Иако доказа нема.

ЗЕМЉА И НЕБО

Налик су оловкама
Уздигнутим на радном столу
Висока, зашиљена стабла
У шумици наслоњеној
На фабричку ограду и мир.

Њихови су врхови отежали
Од гнезда гладних птица.
Осим покојег лета,
Као да се и румено мастило
Излива из најдужих грана,
И снег као да је
Отуда разливен:
Тако су моћна та стабла.

Од њих настану тела оловака,
Њиховом је топлином
Заштићено и само срце.
Усудио би се да опишеш
Или да нацрташ ту моћ.

Али знаш да моћ имају
Само земља и небо.
И ти, док их спајаш.

ДИРКА

Увек кад усправиш поглед,
Видиш да неба
Има још више него пре.

Кад смотриш облаке,
Њихове пољупце, и сенке
На обронцима пуним боја,
Помислиш да неко управо
Додирује те дирке
Начињене од светлости,
Небеског руна
И плодова на тлу.

Зачувши музику,
Осетиш и озарење онога
Чијом су вољом
Прсти свирача покренути.

Твоје то јагодице
Клизе преко светлости
И стапају је
Са даљином куд сеже поглед;

Тамо,
Где оно што га твори
Трепери као дирка.

МОЋ ЛЕБДЕЊА

1.

Понекад се и челична птица
Умори и обруши као играчка.
Сконча у таласима или на стењу.
У пиринчаном пољу, деси се.

Истрага утврди узрок пада,
Узрок случајних смрти.
Испостави се да је
Вијак на репу летилице
Био начет рђом,
Да тај, безмало најситнији, део
Није замењен.

Сазнамо тако да је и вијак
Од пресудне важности.

Сви су делови судбински важни.
Да је другачије,
Они не би постојали
Или би трајали и рђали
Одређени другом мером.

2.

У човека је исто:
Целина је у опасности
Кад дотраје и најмањи део.

А кад у уму
Затаји делић,
Танка спона, примерице,
Слабљена трпљењем и болом,
Тело се обруши,
Али не пада. Лебди,
Ношено силама немерљивим.

Заводљива је слобода
У тој моћи.
Толико, да се и самом творцу
Учини да је то у ствари
Пресмели лет ка њему.

ХУК

1.

Увек кад сам био у питомим шумама
Или у гајевима и луговима, у забранима
Или у оскудним врбацама на обалама,
Увек сам чезнуо за памтљивом,
Макар слабашном непогодом;
Жудео да се заталасају непрозирне
Ваздушне громаде, не бих ли чуо
Величанствени глас ветра, кад се безброј
Листова и грана покрене у додиру
Са послушним ваздухом, а те се кретње
Споје и слију у хук, пред којим претрнем
И дрхтим, јер знам да сам сићушан и слаб.
Јер знам да нисам то.

2.

И све друго што је величанствено
У нашим животима, личи на тај хук,
А кажемо само *љубав, срећа, бол, туга*;
Заводљиво нејаки и помирени пред њима.
Понекад тако силни и громадни.

А у ствари, увек се, слично лишћу и гранама,
Помера безброј нити и делића, они се
Додирују и преплићу у телу; трепере.
Било да је реч о несамерљивој прашуми,
Било да је о шипражју реч.

СЕНКЕ ПЛАМЕНА

1.

Кад понекад изостанем с посла
Да бих чувао свог малог сина,
Увек одустајем од навика:
Не пушим, не пијем, једем здраву храну –
Остатке његових оброка.
Тада уместо новина читам бајке,
Говорим разумљиве и нежне речи,
Претходно их измислим.
Смејем се без зазора.

Чиним то, јер је
Мој дечак неотпоран и чист,
Зажарено јутарње небо.
Како су обојени и благи ти дани
Када сам са њим.

А на послу, наднет над песмама
И тумачењима песама,
До поднева испразним кутију цигарета
И, пре него што поједем какво пециво,
Крвотоку додам неколико чашица љутог пића.
Трујем се трачевима и пламеним сујетама.
Кад се вратим кући
Није ми до игре.
А мој син је незаштићен и слаб,
Тек трећу је зиму огрејао дахом.

2.

И свет је пре неисказиво много времена
Незаштићен и неотпоран био,
А, опет, помислим, био је савршен,
Изузmemo ли из описа климатске мене
И срцбу звери.
Не беше тад ни цигарета, ни опијата.
Богови ни зачети још не беху.

Ни песме нико није састављао,
Ако се не рачуна измишљање речи
И шапутање младунцу
Док су се на зиду пећине
Играле сенке будућег пламена.

КА ТОМ МЛАЗУ СВЕТЛОСТИ

Мржња и презир ће сигурно срушити
Још много градова, а од њихових удараца
У будућим вековима још ће много крви потећи.

Ако се ишта може желети,
Онда бар време кратке обнове,
Извлачења из беде и подлости
У којима смо сада заглибљени.
Знам да ће тада, и у том времену
Спасавања, људи патити, да ће убијати
И да ће мрзети.

Али, нека ти гласови непроменљивог зла
Не одјекују најјаче, нека њихов мрак
Не замрачује све и нека се изнад тих
Најтужнијих од светова, подигне бар за кратко
Чисти тон љубави, да бисмо и ми,
После толико година, могли слободно
Да одахнемо и да би они,
Који у будућности буду преживљавали
Исто што и ми сада, могли у часу пропасти
Да оживе своју наду, окрећући поглед
Ка том млазу светлости између ноћи.

И од мене зависи да ли ће се
Свет избавити. Од мене, од Тебе,
Од свих живих. Од свих мртвих.
И мене и Тебе и све живе
Овај обавезује свет.

ПРЕПЛЕТ

„Одавно, кад су ме и личне ране
Неподношљиво пекле, а свет одасвуд слао
Само зло и патњу, као да је од саме
Лаве састављен, и од соли,
Имао сам олујне налете сумње да ли тај преплет,
Ја и живот, уопште присваја икакав смисао.
Сад ми се чини да више нема опасности
Од беса и раздирања.

Ако сам из проживљеног изнео на површину
Некакво искуство, онда је то пре свега
Уверење, вера и знање истовремено,
Да све што се догађа, и све што се спрема,
Све без изузетка, има своје оправдање.

Ако би ме неко питао
Какав је смисао смрти детета
У избегличкој колони на искиданој цести,
Какав је смисао спржених тела
На манастирском друму, и свих оних
Људских страдања која се не могу речима
Обухватити; и чему тај ужас
Који нам кида срца, чему проливена крв;
У чему је значење плача деце и мајки осталих
Без игде икога – не бих умео да одговорим.

Али, знам да то значење постоји,
Знам да тај смисао
Кружи међу нама као невидљиви дух

И сваку ствар, сваку сузу и сваку кап крви
Испуњава својим тајанственим дахом.

Не разумем смисао света,
Али разумем да свет постоји.“

И мој невидљиви, тајанствени дах постоји.

ПРЕВОД ЛЕПОТЕ

1.

Широм планете зажаре се крошње с јесени.
Пре него што згасне на податном тлу,
Лишће нам подари преобиље лепоте.
Тако је овде, недалеко, у шумама на Јелици
И на Гочу, тако, и још чудесније, у Вермонту,
Где је давно, давно у племену Ирокеза
Опстајало веровање да се те страсне боје
Сливају и походе црвенокошце јер је
Небески ловац устрелио Великог медведа.
Високо негде, изнад свих досега, незнано кад.

Зато и сад не престаје да капље
У зелено горје државе Вермонт
Озвездана медвеђа крв.

Чаробно је ово тумачење бескрајног
Буктања: ех, да је и осликана кожа
Истребљених тумача била истог порекла.
Чаробно је, уинат ситничавим
Поукама науке која нас уверава
Да дивљег пигмента запретеног у лишћу
Има малтене посвуда:
И у мркви, и у паприци, у воћу.

И лепо је, толико, да очас зажалим
Што и овде, над овим горама,
Над Палежом и Рајцем, над Локвама,

Небески ловац није ранио медведа,
Јелена или барем вепра,
Што такву слику у силној глади
Нисмо створили, ми сањари.

А опет, понадам се да се то никада
Неће десити, докле год има времена,
Тај превод лепоте у тајну,
Прелаз видљивог у машту.
Да ћу и сам трезвеније милостивити
Непознато, увек кад *непознато*
Пожели моје речи. Боју. Све.

2.

Индијанци су, опчињени властитим
Симболима и опијени ватреном водом
И ђинђувама, полако нестајали,
Јер је истински ловац видео само
Њихову крв, не марећи за лишће,
Сенке крошњи, птице у њима.
Видео је даљину, даљину, и на обзорју
Своје тричаво право на светове.

Тако су и овде одвајкада ловци
Бојили немоћно тло људском крвљу.

И није да није било:
Пламеном течношћу бејасмо опијени.
Најјаче онда кад је из наших жила
Липтала и прскала небо,
Да нам се никада отуда не врати.

ПРОВЕРЕ

Откад постоји овај свет, и откад се
Људи у њему клањају постојању,
Увек се изнова,
Упркос обиљу доказа
Да може много поднети,
Чак и самога себе,
Увек се изнова проверава
Колико човек може да издржи.

Измишљају се начини провере,
Огледне справе и алати,
Све да би се доказало
Да може увек све више да поднесе.

У ратовима су посебне јединице
На челу са лекарима-монструмима
Биле задужене за експерименте
На живим људима,
Као да не беху довољне оне
Које се не диче посебношћу,
Оне које и данас негде проверавају
Колико се дуго може дисати
У запаљеном храму,
Колико се дуго мисао о ближњима
И она о паклу могу пржити на ражњу;
Оне које утврђују да ли је
Лобања тврђа од маља.

Зашто проверавати, када се зна
Да човек може све да издржи,

Истина, не баш сваки човек,
Али безмало сваки
Који није сатрт, масакриран, мучен,
Који није скончао у највећим мукама;
Него сваки који је клао, черечио,
Правио оруђа и употребљавао их.
Он све може да издржи.

Иначе не би смишљао све нове и нове
Начине провере, не би трагао
За неподношљивим болом у туђем поседу.
А у свакоме од нас постоји такав бол
И одиста је лако оживети га.

СЕМЕ

1.

Ко зна шта бих још
Сазнао о њој да је
У нашем дворишту остала дуже
И да сам имао времена на претек,
Као у самици ратни злочинац.
Посматрао сам је неколико јутара,
Сакривен иза завесе,
Умиљату, и спретну
Док се, лепотица, верала и прелазила
С гране на грану остареле крушке,
У потрази за плодовима.

Журно је одбацивала њихово месо,
Савршено од неког обучена за тај посао,
Да би што пре
Доспела до семенки
Које је халапљиво јела,
Увек приправна да умакне
И изгуби се у зеленилу
Гушћих крошњи.

Под стаблом су нарастале сочне хрпе.
А давних смо година брали крушкице
И радовали се кад их изнесемо гостима.

2.

Не знам да ли је у логорима
Подизаним за ратова
Било веверица и крушака.
Ако јесте, био је кратак њихов век:
Стабла би намах била оглодана,
Јадници би и из жила упили сав сок,
А камоли из лишћа и младара.
И веверичје би крзно било сажвакано,
Из сваке би кошчице срж била исисана.

А ја тужим над прождрљивошћу
Лепе зверчице, занет над брдашцима
Иситњеног крушковог меса,
Добродошлог пчелама.

3.

Података нема, или бар мени нису доступни,
Да је у логорима
Страдала иједна веверица.
Али постоји мноштво доказа да је
У њима обиље меса
Уништено, методично и без бојазни.
Да би се, једном, доспело до семена.

4.

И ко зна шта бих још
О нестајању сазнао да је дражесна њушкица
У нашем дворишту остала дуже.

И ко зна шта још да сам
Стасавао и сазревао у каквој фабрици смрти,
Старост да сам и ослободиоце дочекао у њој.
Ко зна.

Двориште, ето, беше мој свет.

УПОТРЕБА

1.

Понекад кроз прозор нашег стана
Гледам лепу, нарушену градску ноћ.
Изводим најчешће тај ритуал кад пада киша,
Кад се капљице преливене светлошћу
Одбијају од асфалта, барице кад се мрешкају.
Смирује ме треперење, прожимање сјаја и таме,
Окачене у нама, дамарање те воде доспеле
Ко зна одакле, из незамисливе
Временске шпиље.

И као да пропадам све ниже и ниже,
Бројећи спратове свог преображаја,
Лишавајући се узгред искуства и сећања,
Желећи поново да откријем време, само време.

А мој мали син пита да ли то гледам звезде.

2.

Понекад ме прене сирена последњег воза
За Краљево; складно потонуће два осветљена,
Замашћена вагона која су давно
У далекој држави избачена из употребе.
Увек кад путујем тим возом, помишљам колико има
Охолости у *том* презирању, у одбацивању нечега
Што служи, и чини живот сношљивим.

Тако и људи буду избачени из правог живота,
Само њима дарованог, чим не испуне стандарде
Које неко вазда прописује.
И сам се каткад тако осетим,
Као одбачен, непотребан.
А опет, знам да безброј сам пута
Сам себе лишио нечега, склонио.
Сакрио од капљица које падају око мене,
Распрскавају се и освајају простор.
Јер бејаше ми тешко да се улијем
И будем једно, глатка површ, а не острво.

Не жалим за пропуштеним.
И поново бих исто утрошио време,
Поново исто,
И по цену да ритуал рођења
Буде доживљен као чудо, ново ускрснуће.
И по ту цену.

Господе, склони ме, Господе,
Од прозора. Од времена.
Да га изнова имам, оно би било другачије,
Одавно повучено из употребе.
Тек тада не бих умео с њим.

ЛЕК

Кад уђем у оближњу апотеку
И затражим лек од оног насмешеног анђела,
Никад не помислим колико дуго су
Тимови научника, ти раскошни, посвећени умови,
Проверавали може ли да ми помогне,
Колико су га усавршавали,
Поправљали његова својства,
Да би из мога тела уклоњен био бол,
Да бих вратио се у сигурност.

Године и деценије они опседнути,
Посвећени, умови потроше,
А дешава се да лек није благотворан,
Не помаже.
И онда почињу изнова
Потрагу за правим односом између његових
Састојака, додају нове,
Проверавају дејство, разврставају сазнања.
Све то,
Да би обликована била каква таблета, или пилула
Која би ме лишила, на пример, слика,
Призора који ме рањавају и слабе, а не знам
Да ли исцељују; да би нестало знање
Које ме уходи и разбољева,
Иако се чини да уклања веру и наивност.

Огроман труд и несагледива знања
Уложе научници и истраживачи
Да би нестало бол

Који ме у трену прожме.
А у ствари је настајао годинама,
Деценијама, и проверавао може ли да помогне,
Да ме лиши мисли о обичном, о стварном.

И увек кад букне, кад штедро се разлије
У телу,
Схватим да нисам га препознао.
Да нисам био милостив према њему.
А он мења места, јачину,
Силази у ножне прсте,
Успиње се на теме, обујми душу,
Желећи тек мало пажње, добре воље,
Тек запитаност над посрнућем.
Никако лек да га заувек удаљи.

Никако *онај* лек у чија су племенита својства
И научници и илузионисти
Сигурни, одвећ сигурни.
А онај најсветлији ум
Увек изнова креће у потрагу.

УЗ СМЕШАК

1.

Једном, кад се опремим
И смогнем храброст за далек пут,
Овако бих могао вољену тешити:
Ја ћу теби понуде донети,
С мора смокве, из Мостара грозђе,
С јаблан дрва јабланских јабука,
Суви шљива са сирови грана.
Овом, или којом другом песмом.

Донео бих, заиста, и много другога воћа.
У Мостару бих се напио вина,
И у Дубровнику бих, насмејан, кушао столећа,
Али јабуку јабланску не бих донео
Јер више не постоји таква сорта.
Памти се тек гдегде у Шумадији
Изворно значење речи јаблан
Која је у прасловенском језику
Означавала јабуку, стабло и плод.
Сачувана је та давнина у називу
За врсту јабуке *јабланка*.

Било је некад могуће
Убрати јабуку сазрелу на јаблановом стаблу,
А више није: име је припало другом дрвету,
Изразито лепом и опеваном.

Извесно је да ни суве шљиве

Не бих нашао на сировим гранама.
Та је шаљива ставка додата песми,
Јер је и претходна, у којој у давној прошлости
Јабуке руде, будући неостварива, попримила
Све одлике шале; слична доскочици
Кад на врби роди грозђе.

Тако је увек. Кад изгубимо какав смисао,
Значење нечег кад ишчили,
Љубав кад се вине са нашег длана,
Ми знамо: и тај губитак биће једном
Прежаљен, уз смешак.

2.

Да, увек се пренемо и латимо се шале.
И онда кад лопов однесе наш сат,
Кад лихвари посегну за нашом надом.
И кад нам силни одузму окућницу.
И тада, и тада
Утеху нађемо у шаљивом мирењу:
Чије овце, његова ливада.

Без свега се, без свега, може.
И тако увек, до краја,
Кад разумећемо да је заувек нестало
Све што смо непрекидно губили.

А не знамо има ли потребе
Изругивати се *изгубљеном*.
И хоће ли бити времена за смешак.

*

ЗБОГ СВЕТА

Понекад, и све чешће,
Осетим да навалу
Из света око мене не могу
Да издржим. Свет је у мени,
Сав, ниједан његов видљиви део
Није остао изван тела.
Места је све мање.

Учини ми се да теглим
То обиље залуд.
И застајкујем, налик мотору
Кад у највишем степену преноса
Успон велики савладава.
Нешто се откине у њему,
Он се распрсне, остану делићи.

Неважна је стрмина, брдо,
Све је до онога ко држи управљач.

Све је до њега.
Зато му се и обраћам,
Због света око мене.

ЛИРИКА, СА СВИХ СТРАНА

О поезији Живорада Недељковића

Има песника чије поступно дозревање можемо читалачки пратити, и оно се једном деси или га никада заправо и не буде, али има оних који се објаве другима у часу кад је конститутивни период већ окончан, онда кад су, за почетак, увелико ауторски срочени и засновани. Читалац невелике збирке *Погрешна прогноза* (1991) Живорада Недељковића могао је, од прве песме, стећи утисак да је њен аутор изван јавног видокруга оставио текстове са траговима почетне мучне и мутне ауторске артикулације, уколико пресудни део тога процеса није остао у менталној магми која претходи икаквом запису, текстуализацији. Гдекад први утисак, нарочито онај вреднован као откриће или сврстан у ред изненађења, подоста говори о самој природи творевине и песникова гласа, посебно. Песма „Кутија у дворишту“, израсла на ефемерном призору, али и друге у низу Недељковићеве извансеријске првеначке збирке, наиме, одавале су, у исти мах, утисак некакве *сложене прегледности* исказа, или пак *необичне обичности* света песме, односно *суверене лакоће* у ауторској реализацији *нелаких* формално-језичких и семантичких захтева. Тако сливени спојеви удаљених, чак искључивих одлика у поезији обично буду израз срећног стваралачког стицаја. И овде је било тако, отпрве се видело.

Ако је међу значајнијим, од премодерне претходнице разликујућих особина савремених лирских поетика она наглашена самосвест о лирском чину и облику, о језичком акту усмереном на себе самога, онда је друга модерна особина – прилично потакнута и првом поменутом – да се при томе одржи непосредност и пуноћа доживљаја, чему лирика иначе тежи. Да то није лако постићи, знамо из толиких песничких примера, где преваже једно или друго, ретко кад буду у

равнотежи. С друге стране, још у првим песмама Живорада Недељковића, не налазимо само приметну дистанцу лирског гласа према описаном доживљају, него и извесну одмакнутост у односу на ауторску самосвест и њене конструктивне и манипулативне поступке. Као да се и стварност и певање о њој проматрају из неке бестрасне, олимпске перспективе која омогућава да се оба плана, емпиријски и песнички, сагледају у једнаком статусу, укрсте и међусобно измешају у крајњем, вишестраном лику песме. Али је, исто тако, тој високој, надмоћној креацијској визури могућно да зађе дубоко у дату лирску ситуацију и учини је изреченом и споља и изнутра, са свих страна, или је пак изврне; да продре у жариште полазне емоције колико и да остане у безбедности хладне позиције, и то у брзој и неочекиваној смени тонова и више становишта. По динамизму присутном на свим формално-структурним нивоима песама, тешко је Недељковићу наћи пандана у нашој песничкој савремености, чак и међу оним истакнутим песницима с којима га је критика, с покрићем, доводила у поетичку везу (Јован Христић, Борислав Радовић и Александар Ристовић – пре других). По томе како истовремено афирмише и релативизује, развија и помера из лежишта мноштво опеваних појава опипљивих и замишљених; какве интонационе распоне, лексичке и обликовне заокрете постиже; како разгранава и како згушњава језик својих песама – Живорад Недељковић се указује као један од буквално најдаровитијих песника које уопште имамо, чак и када се, уз речене предности, помаљају и опасности аутоманиризма, упада у самодовољност песничке игре, или замућења и затамњења услед асоцијативно-метафоричког залета или претераног деформативног уплива. По раритетној синтези многих прошловековних испитивачких тековина, уз надилажење лимита које су те песничке пустоловине постављале, као и по довођењу на чистину песме као пунозначног и у себи пречишћеног говора о стварима вредним певања и мишљења, овај песник опомиње и на врло пробране ауторе изван међа поезије нашег језика.

Недељковић, значи, од својих ауторских почетака показује изнимну вештину лирског преосмишљења свагдашњег просто-

ра у којем обитава, при томе симболизујући и асоцијативно доводећи у везу толике разнородне садржаје – а свеједнако нас опомиње да суделујемо у песничком чину, језичкој стварности у којој све подлеже промени ауторске воље или тачке гледишта. С друге стране, очију широм отворених за појаве из неселективно захваћене реалности, али зналачки пробраних момената, песник непрестанце улази у танчине и ненадно отворене и поноре и ведрине душевних токова, укидајући у песмама јасне границе између узајамно прожетих или сударених светова. Зато је Недељковићева песма увек брементита смислом, што заобљеним што наговештеним. Мења тонове, од неутралног, па лирског и еуфоричног, до ироничног и пародијског, као и до патетичних наноса и провокативних обрта, у вишеслојној спрези, тако да његов песнички предмет, као у каквој „лиотаровској агонистици језичких игара“ – на коју је једном указао Александар Костадиновић – често узрасте до неслућених размера. Исти критичар показује да Недељковићево песничко Ја, својим „гласом у одбрану маргина“, хотимице „чува тренутке са руба, који измичу контроли центра и постају изненадно подручје слободе и неочекивана тачка отпора“¹. Позиција скрајнутости, руба или маргине, има за Недељковићев песнички случај више значењских страна, при чему је понајмање важан биографски контекст који се неретко коментарише. Сам, лирски базични, статус посматрача и примаоца света, подразумева такво склоњено место, али у њему има још како иманентног „етичког импулса“ (о чему је писао Саша Радојчић²), а тај ће импулс, постепено, долазити до све нескривенијег изражаја, како у маркантним песмама из деведесетих, тако и, још и више, у збирци *Овај свет* (2009), углас високо оцењеној, као поновни, дубински песников искорак – да се послужимо давним одређењем којим је један наш врсни песник почастио другог – „од озбиљног ка најозбиљнијем“.

¹ *Поезија Живорада Недељковића*, зборник радова, Нови Сад, 2003, стр. 61.

² *Исто*, стр. 36–42.

Штавише, етичка компонента (од које зазиру и песници и критичари протеклог века) израженија је него што су тумачи поезије Живорада Недељковића били спремни да препознају и признају. Она је проишталала из саме оданости чистоти, етици лирског задатка, коначно добијајући, у декларативном или у читљивом алузивном и алегоријско-метафоричком слоју, веома снажне нагласке, често пресудне за смисаона исходишта појединих песама. За свој безусловни улог, од поезије (изриком и прећутно) овај песник очекује много, а то *много* није ни одвише нити непостижно. Обратимо пажњу на следеће песниково поетичко признање: „Тематизујући искуство, долазим до оних нестварних сједињења кад се доживљено и написано преклапају у једном логичном следу, могућем, јер постоји везаност за земљу и везаност земље за поезију.“³ Проставши, али и надилазећи модернистичко искуство раскида појединства и света, Недељковић нови, својски пут песничке акције темељи на изворној аналогiji између природне и песничке креације, чији је покрет непрестан и по себи мистичан, чије тајанство наизменце потврђује и чини упитним, демистификује и ремистификује. Променљивост, несталност, чинилац је лирски у сржи, али се код Недељковића на томе темељи и средиште главне ауторске стратегије, оличене у ономе помињаном, општем динамизму. Обрис кружног тока, обновљивост тог кретања и несагледива врвез свега што јесте, кључни су смисаони исходи ове поезије, једнако као и разне форме поништења, неповрата. Отуда је инсистирање досадашњих тумача на опозицији рурално/урбано у Недељковићевој поезији у најмању руку мањкаво, јер су оба миљеа само два друштвена модалитета укупног постојања и протока, који се огледају један у другом, преломљени кроз нестабилни видик и доживљај лирског субјекта.

Недељковић свакако дели уверење предводника некада утицајних америчких новокритичара – међу којима је била већина песника – о поезији „као најпотпунијем начину изражавања“,

³ Ж. Недељковић, „Игре које сам стварао“, *Поезија Живорада Недељковића*, стр. 91.

али и сазнавања. Још једна поетичка димензија, битна за модерни приступ песничком обликовању, јесте тежња ка језичкој прецизности описане појаве, физичке као и унутарње. Мало ко је, као Недељковић, толико узео у лирски третман сав свет испод коже у „границама тела“, тамне физиолошке токове, свој телесни састав називајући „несталном државом што страхом поковава становнике“ („Досада“, *Негде близу*, 2003).

Ауторски супериорна па и дијаболичка игра, ефектно окретање-обртање „устаљеног распореда“ ствари искушаних, прочитаних или уображених, као и вртложење несмиреног и дисперзивног смисла, у збирци *Овај свет* уступа простор сабраности и смирењу што поезији зна да обезбеди бирана преимућства. Уморан, јамачно, од релативизације смислених упоришта песме и онога о чему песма реферише, Живорад Недељковић, за добру меру унутарње стишаности зрелији, и хоће и може да „овом свету“ каже *да* – према познатом простом рецепту Ивана В. Лалића, с тим што је то прихватање (уосталом као и код Лалића, и не само њега) отежано за пуно бреме претходних преиспитивања. Ако се раније радо поигравао са сваким стабилним, текстовним и вантекстовним смисаоним поретком, овде привлачи пажњу и односи превагу тежња да избегне сваку апорију коју „овај свет“ може поставити пред нас. Елифаније које се песничком појединству све чешће догађају спајају у себи свагдашње и несвакидашње искуство, светли доживљај родитељства и љубави. Лирски агенс новијег песничког корпуса јесте појава „малог сина“, чије ће детиње срицање, откривање света узроковати рекреацију основности митотворне и песничке, славословне. Или, према тачном запажању Бојане Стојановић Пантовић: „Овде је примаран чулни, непосредни додир са светом, дубоко и готово нуминозно осећање сливености са целином која се нужно преображава у времену, у разним менама између *овде* и *тамо*. Свет који је прозиран и отворен захваљујући песниковом присуству и чину певања.“⁴

⁴ Б. Стојановић Пантовић, „Тиха раскош света“, *Јефимија*, год. 19, бр. 20, Трстеник, 2010, стр. 25.

На подлози досегнутог лирског безазленства на које смо указали, још се непобитнијом чини темељно ангажована линија Недељковићеве поезије. Данас се песници, узгред буди речено, снебивају да критички зарезу у актуелни поредак ствари и носиоце моћи – као да песме неко од тих опасних чинилаца иначе чита, па их може нечим угрозити. На томе пољу, Живорад Недељковић испољава ретку оштрину, али и вишеструкост своје лирске субверзивне акције. Претешке историјске и антрополошке моменте у неколиким скоријим песмама отвара и развија у новијим песмама („Провере“, „Семе“ нпр.), на трагу и ранијег сличног чињења. И у таквом, присном сазвучју пројави се страшна матрица живота, као у великим причама историје, чија драстична позорја носе незамислива сазнања.

Ако је модерна поезија била почела окретањем леђа свету и пркосним отклоном од људског мноштва, затурена и ненадокнадива присност одавно од поезије тражи што јој одувек припада и без чега је умногоме безразложна. „Коме још требају лепе приче?“, упитао се у песми своједобно Јован Христић и понудио свој одговор и надлични разлог. На упоредив начин, дабоме, из основа одговарају, након читаве обухватне и разнотоне лирске повеснице главног смера његове поезије, и новији стихови Живорада Недељковића. Ако је, доскора, његова поезија тек спорадично доспевала до нимало лако поседнутих светлих подручја (осим, разуме се, у комеморативној књизи сонета *Мајка*, 1994) сада се њихов домен проширује на сав свој, овај свет, са благом слутњом још приснијег. А присност је квалитет виши од осећајности, мада је укључује у себе, као полазиште за далекосежнија, провејанија искуства. И у томе је клица обнове поезије, њеног померања са егзистенцијалне маргине (јер на привидној маргини она мора бити), посведочење њене нове и скупље потврде. Песнички учинак Живорада Недељковић нас у такав, извеснији исход каткад уверава.

Драган ХАМОВИЋ

НАПОМЕНА ПРИРЕЂИВАЧА

Овај избор од шездесет и четири песме из досадашњег рада Живорада Недељковића подељен је у осам нумерисаних сегмената, пратећи садржај и редослед збирки од *Погрешне прогнозе* (1991) до збирке *Овај свет* (2009). Изузеци су завршна песма петог одељка („Овако треба“), објављена премијерно у књизи изабраних и нових песама *Сушти послови* (2002), као и уводна песма, „Другачији распоред“ (*Језик увелико*, 2000). Завршна песма, „Због света“, овде се први пут штампа у књизи. Обављене су, у неколико песама, незнатне правописне измене.

БЕЛЕШКА О ПЕСНИКУ

Живорад Недељковић је рођен 1959. године у Краљеву. Од 2002. ради као уредник у издавачкој делатности Народне библиотеке „Стефан Првовенчани“ у Краљеву. Одрастао и дуго живео у Подунавцима (између Краљева и Врњачке Бање), а сада је становник Чачка.

Објавио је збирке песама: *Погрешна прогноза* (1991), *Мајка* (1994), *Тутин и још педесет песама* (1998), *Језик увелико* (2000), *Тачни стихови* (2001), *Суштински послови* (изабране и нове песме, 2002), *Негде близу* (2003), *Други неко* (2005) и *Овај свет* (2009).

Погрешну прогнозу објављује у Чачку, као награду на конкурс *„Дисовог пролећа“* за прву збирку. Змајеву награду Матице српске и Награду „Бранко Миљковић“ добија за збирку *Тачни стихови*, Награду „Ђура Јакшић“ за збирку *Негде близу*, а награде „Меша Селимовић“ и „Јефимијин вез“ за *Овај свет*. Поводом Змајеве награде приређен је зборник текстова *Поезија Живорада Недељковића* (2002) који садржи и песникову библиографију.

Песме су му превођене на енглески, пољски, шпански, немачки и руски језик.

Садржај

Другачији распоред.....	5
-------------------------	---

I

Кутија у дворишту.....	9
Сладолед	10
Погрешна прогноза	11
Вавек.....	12
Неподношљиво.....	13
Први пут у животу	14

II

Кад не буде.....	16
Грашак.....	17
Вежба нестајања.....	18
Крошње	19
Црно јагње, Ребека Вест.....	20
Драма.....	21

III

Неумерени рад година	25
Вече кад смо ловили говор.....	26
Бебина кожа	27
Туристичка посета манастиру.....	28
Тутин	29
Црвени ветар.....	31
Август у боцама	32
Као дланом о длан.....	33
Двадесети.....	35

IV

Удео	39
Келтски крст	40
Прича о зеби	41
Поводом Витгенштајна.....	42
Има једноставнијих решења	43
У славу прастарих речи	44
Та поезија.....	45
Тамо, иза сна.....	46

V

Учећи.....	49
Ах, снег	50
Мртва природа са сечивом	51
Испијајући пиво	52
Садња кромпира.....	53
Хвалио си искуство света	54
Овако треба.....	55

VI

Било шта, било ко.....	59
Нехај.....	60
Случајној девојци, засталој испред „Задужбине“	61
Одакле долазим	62
Сигурност	63
Досада	64
Зима, као ова.....	65

VII

Неко је рекао све	69
Могао би, било где.....	70
Неко у овом часу	71

Довољно места	72
Одсечак душе.....	73

VIII

Надмоћ метафоре	76
Земља и небо	79
Дирка	80
Моћ лебдења	81
Хук	83
Сенке пламена	84
Ка том млазу светлости	86
Преplet	87
Превод лепоте.....	89
Провере	91
Семе.....	93
Употреба.....	96
Лек	98
Уз смешак	100

*

Због света.....	105
Лирика, са свих страна (Драган Хамовић)	107
Напомена приређивача	113
Белешка о песнику	115

Живорад Недељковић
НЕУМЕРЕНИ РАД ГОДИНА

Прво издање

Издавач

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
„ВЛАДИСЛАВ ПЕТКОВИЋ ДИС“
Чачак, Господар Јованова бр. 6
E-mail: biblioteka@cacak-dis.rs
www.cacak-dis.rs

Штампа

Сидоја
Ш Т А М П А

мај, 2011

Тираж

500

ISBN

